

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18Co/49/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8215204920
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8215204920.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a členov senátu JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Michala Boroňa v právnej veci žalobcu A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. D. E. F. X, G., právne zastúpený advokátkou JUDr. Tatianou Vorobeľovou, Bajzová 2, Košice, proti žalovanej H. B., I. J., nar. X.X.XXXX, bytom C. D. E. F. X, G., právne zastúpená BADUCCI Legal, s.r.o., advokátska kancelária, Mostová 2, 811 02 Bratislava, IČO: 35 872 900, o vyporiadanie BSM s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu a o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Bardejov č.k. 1C/328/2015 – 815 zo dňa 09.06.2022, jednohlasne takto

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e rozsudok s výnimkou výšky plnenia pre žalovanú žalobcovi, ktorá sa mení na sumu 4.700,- eur a výšky dvoch splátok pre žalovanú po 4.700,- eur.

II. Stranám sporu nárok na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol následovne:

„Žalovaná je povinná žalobcovi zaplatiť vyrovnávací podiel na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov vo výške 16.060,- eur v dvoch splátkach tak, že prvú splátku vo výške 8.030,- eur je žalovaná povinná zaplatiť žalobcovi v lehote 2 mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku a druhú splátku vo výške 8.030,- eur je žalovaná povinná zaplatiť žalobcovi v lehote 4 mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že v prípade neuhradenia prvej splátky riadne a včas nastane splatnosť celého plnenia.

Stranám sporu nepriznáva nárok na náhradu trov konania.“

2. Svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 134, § 144, § 145 ods. 1, § 148 ods. 1, § 149 ods. 1, 2, 3 a 4 O.z. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že najprv, ako by súd mohol pristúpiť k rozhodovaniu vo veci o vyporiadaní BSM, bolo potrebné ustáliť okruh vecí, ktoré by mali byť predmetom vyporiadania a patria do BSM. Počas manželstva sa žalobca a žalovaná stali členmi bytového družstva, nadobudli 3- izbový družstevný byt na K. D. E. F. X, G. L. XX, ktorý sa nachádza na 3 poschodí bytového domu v bloku V-B-3/A. Družstevný byt bol pridelený dňa 05.09.1989 a týmto dňom bola uzavretá aj nájomná zmluva k bytu, čím vzniklo spoločné členstvo a spoločný nájom bytu. Žalobca zaslal žalovanej výzvu na mimosúdnu dohodu o vyporiadaní BSM a preto, že sa blížila lehota troch rokov na vyporiadanie BSM, požiadal o vyrovnanie polovice podielu z bytu a to sumu 20.000 Eur. Žalovaná sa k návrhu nevyjadrila. V súčasnej dobe v byte býva žalovaná spolu s deťmi. Rozhodnutím o pridelení družstevného bytu z 05.09.1989 bola uzavretá aj zmluva o návratnej pôžičke medzi žalobcom a jeho vtedajším zamestnávateľom, M., B. A. G. na sumu 26 290 KČS na zloženie členského podielu. Uznesením Okresného súdu Bardejov XX/XX/XXXX bol nariadený žalobcovi zákaz dočasne vstupovať do bytu č. 39 v dôsledku jeho správania,

ktoré by mohlo viesť k ohrozeniu života a zdravia žalovanej a jej detí. Rozsudkom Okresného súdu v Bardejove, sp.zn. XX/XXX/XXXX, bol žalobca uznaný vinným, kedy bezdôvodne fyzicky napadol manželku a fyzicky jej aj ublížil, začo bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní jedného roku s podmieneným odkladom. Následne bol spod tohto odsúdenia amnestovaný. V konaní pred Okresným súdom v Bardejove pod sp.zn. XX/XX/XXXX bolo rozhodnuté o úplnom vylúčení žalobcu z užívania bytu a z členstva v bytovom družstve. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť. Dôvodom pre takéto konanie bolo agresívne správanie sa žalobcu. Žalobca bol účastníkom priestupkového konania pred N. O. P. G. v r. 2004 a tiež v r. 2011. V priebehu konania nedošlo k prevodu vlastníctva družstevného bytu na účastníkov tohto konania. V konaní pred Okresným súdom Bardejov pod sp.zn. XX/XXX/XXXX prebiehalo konanie o zrušenie spoločného nájmu k bytu medzi stranami sporu. Z tohto dôvodu súd prvej inštancie prerušil konanie o vyporiadanie BSM a pokračoval v konaní až po právoplatnom skončení tohto sporu. Spor skončil z dôvodu, že žalobca zobral žalobu o zrušenie spoločného nájmu späť. Následne účastníci uzavreli dohodu o zrušení spoločného členstva a spoločného nájmu k bytu.

3. Členkou družstva a nájomcom sa stala žalovaná ku dňu 28.09.2016. Hodnota členského podielu družstevného bytu nie je rozdielna oproti hodnote bytov vo vlastníctve fyzických osôb a hodnota členského podielu je legitímnym predmetom obchodu a súd vychádza z jeho trhovej hodnoty (napr. Uznesenie ÚS SR II. ÚS 311/2011). Pri vyporiadaní BSM nakoniec súd nie je viazaný petítom a je možné vzhľadom na predmet sporu, pristúpiť k vyporiadaniu družstevného bytu v zmysle zásad odvíjajúcich sa podľa ust. § 705 OZ, teda, že k družstevnému bytu vzniklo spoločné členstvo a spoločný nájom bytu (zrušený dohodou medzi bývalými manželmi) a predmetom vyporiadania družstevného bytu je výplata členského podielu jednému z bývalých manželov (v tomto prípade žalobcovi).

4. S ohľadom na uvedené mal súd prvej inštancie zato, že bol daný predmet vyporiadania BSM (za dodržania ust. § 391 ods. 2 CSP) a to vyporiadanie hodnoty členského podielu v bytovom družstve k bytu č. XX, na X. posch., vo vchode X, o výmere 62,61 m², bytového domu súp. č. XXXX, blok P./D. nachádzajúceho sa na ul. D. H. F. L. X (ďalej aj hodnota členského podielu). Preto neprihliadal na námietky žalovanej voči neexistencii predmetu konania.

5. Ďalej sa bolo v konaní potrebné vysporiadať s otázkou určenia hodnoty členského podielu spornou medzi stranami bolo, akým dátumom sa má spravovať určenie hodnoty - t.j. či ku dňu 28.9.2016 - k zániku spoločného členstva, resp. či sa má jednať o hodnotu aktuálnu) a otázkou disparity podielov na vyporiadaní BSM (disparita ako taká spornou nebola, spornou ostala jej výška).

6. Čo sa týka otázky určenia hodnoty členského podielu súd prvej inštancie vychádzal zo záveru odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu a teda, že hodnota členského podielu družstevného bytu nie je rozdielna oproti hodnote bytov vo vlastníctve fyzických osôb a hodnota členského podielu je legitímnym predmetom obchodu a súd vychádza z jeho trhovej hodnoty. Súd prvej inštancie uložil znalcom úlohu určiť hodnotu členského podielu, doplnil znalecké dokazovanie určením aktuálnej trhovej hodnoty bytu - členského podielu, avšak ako správne súdny znalec učinil, podľa stavu bytu ku dňu zániku spoločného členstva bývalých manželov v družstve, t.j. ku dňu 28.9.2016. Hodnota bytu ku dňu zrušenia spoločného nájmu a spoločného členstva k bytu bola ustálená na sumu 47.000 Eur. Ďalej súd prvej inštancie uviedol, že k tomuto dátumu strany sporu spoločne uviedli, aký bol stavebno - technický stav bytu a tento sa (aj v rámci čiastočných rekonštrukcií) premietol do jeho hodnoty, v tomto prípade ku dňu ohliadky bytu dňa 10.9.2021. Rekonštrukcia bytu v roku 2009 udávaná žalovanou na uvedenú hodnotu nemá žiaden vplyv, preto na jej námietky ohľadne nezohľadnenia rekonštrukcie neprihliadal. Uvedené nebolo predmetom znaleckého dokazovania a ani byť nemohlo, keďže k nej došlo po dátume 28.9.2016. Znalec mal presne vymedzené úlohy súdom, na základe ktorých podal znalecký posudok aj jeho doplnenie. Preto súd prvej inštancie ustálil hodnotu bytu / členského podielu určenej na základe doplnenia znaleckého posudku, t.j. hodnoty podľa stavu bytu k 28.9.2016, avšak z hodnoty aktuálnej, ku dňu 10.9.2021, ktorú žalobca nenamietal a navrhol z nej vychádzať, teda sumy 80.300,- eur. Asi by nebolo hospodárne, vykonávať ďalšie znalecké dokazovanie zisťovaním aktuálnej ceny členského podielu ak ho oprávnená osoba na výplatu nenamieta (zrejme by vzhľadom na okolnosti na trhu nehnuteľností bola aj vyššia). Zároveň súd prvej inštancie s poukazom na uvedené, zamietol návrhy žalovanej doplnenie dokazovania ohľadne ďalšieho určovania hodnoty členského podielu. Je vecou súdu, ktoré z navrhovaných dôkazov vykoná v tomto prípade je súd názoru, že vo veci bolo vykonané rozsiahle dokazovanie v súlade so zákonom a s ustálenou súdnou praxou v obdobných veciach. Ešte na doplnenie k argumentácii, že realitné kancelárie sú povolanejšie na podanie, resp. určenie hodnoty

bytov - členského podielu, súd prvej inštancie uviedol, že osobou spôsobilou na vykonávanie znalečnej činnosti a podanie znaleckého úkonu a určenie všeobecnej hodnoty nehnuteľnosti a s tým napr. súvisiacich členských podielov je jedine súdny znalec.

7. V tomto prípade bolo namieste využiť zákonnú možnosť tzv. disparity podielov na vyporiadaní BSM a to s poukazom na skutočnosti zistené v právoplatne skončených konaniach vedených tunajším súdom pod sp. zn. XX/XXX/XXXX, sp. zn. XX/XX/XXXX a sp. zn. XX/XX/XXXX (oi. aj priestupkové konania žalobcu a to priestupky voči žalovanej) a to nevhodné, násilné, agresívne správanie sa žalobcu voči členom svojej rodiny - manželke a deťom. Podľa názoru súdu prvej inštancie odporca od začiatku manželstva uprednostňoval seba a svoje záľuby pred záujmami rodiny. Snahu prejavil len ohľadom tanca oboch starších synov, ktorému sa však venoval aj on. Jeho tvrdenia, smerujúce k tomu, že istý čas zabezpečoval stravu pre deti, sú irelevantné, pretože ako manžel a otec rodiny bol povinný sa o svoju rodinu starať v súlade s vyššie uvedenými ustanoveniami Zákona o rodine, neustále a podľa svojich možností, čo nečinil. Naopak, dlhodobo fyzicky napádal navrhovateľku a starších synov A. a Q., čo súd zistil z výsluchov navrhovateľky a svedkov Q. B. a H. B.. Takéto správanie sa odporcu sa odzrkadlilo vo vzťahu jeho manželky a synov H. a Q. k nemu." a vo veci sp. zn. XX/XX/XXXX : „, Súd prvej inštancie sa nestotožnil s argumentom žalovaného o tom, že súd nemôže prihliadať na skutok (trestný čin), za ktorý bol síce právoplatne odsúdený, ale neskôr bol účastný amnestie. Totiž amnestia je inštitút trestného práva, ktorého podstata tkvie v odpustení trestu, a teda v akomsi zabudnutí na uložený trest. Tento inštitút má význam v rámci uplatnenia sa jednotlivca v spoločnosti a v rámci sociálnych vzťahov, keď sa na takú osobu musí hľadieť, ako keby nebola odsúdená. Udelená amnestia sa musí rešpektovať.

8. Súd prvej inštancie však v rámci tohto konania, keď skúma naplnenie predpokladov podľa § 705a OZ, nemohol násilný skutok, ktorého sa žalovaný dopustil voči žalobkyni v byte, prehliadnuť. Táto okolnosť spolu s výsledkami ďalších priestupkových konaní dotvára obraz o opakovanom správaní sa žalovaného vo vzťahu k žalobkyni a ich deťom. Dotvára obraz o tom, že treba prisvedčiť žalobkyni, že také správanie robí spolužitie ľudí neznesiteľným. Na tejto okolnosti nemení nič ani fakt, že žalovaný sa už z bytu odsťahoval. V tejto veci bolo nariadené predbežné opatrenie, ktoré dočasne zakazuje žalovanému vstupovať do bytu (užívať byt), a to až do právoplatného skončenia tohto konania. Súd prvej inštancie uzavrel, že ako primárny ochranca práv bol a je povinný poskytnúť žalobkyni ochranu vo vzťahu k jej telesnej a duševnej integrite, a vzhľadom na doterajšie preukázané správanie žalovaného mal násilný charakter. Uvedené zistenia viedli súd prvej inštancie k záveru, že využitie disparity podielov je v tomto prípade namieste a žalobcovi v dôsledku takéhoto správania patrí výrazne / podstatne znížený vyrovnávací podiel z hodnoty členského podielu v družstve. Je neprípustné, aby sa manžel a otec správal k členom svojej rodiny takýmto nevhodným spôsobom, v rozpore so zákonom o rodine, rozpore s dobrými mravmi a vôbec v rozpore so všeobecne uznávanou morálkou a kultúrou. Z uvedených dôvodov bolo na mieste oboznámenie sa súdu prvej inštancie aj s rozsudkami v týchto veciach, rovnako vo veci trestnej za účelom objasnenia situácie v rodine, kto akým spôsobom sa staral o rodinu, rozvíjal ju, staral sa o majetok a pod.. Skutočnosť, že na odsúdenie žalovaného sa vzťahovala amnestia neznamena, že ku skutku nedošlo, resp. že na neho nie je možné prihliadať v rámci posúdenia situácie v manželstve a z toho vyvodiť patričné následky (obdobne vid' odôvodnenie rozsudku vo veci sp. zn. XX/XX/XXXX). Rovnako neobstojí námietka žalobcu, že by mal byť sankcionovaný za ten istý skutok dvakrát, raz v trestnoprávnej rovine a druhýkrát pri disparite podielov. Uvedené následky v podobe disparity podielov pri vyporiadaní BSM práve vyplývajú z jeho nevhodného konania za ktoré bol aj trestné stíhaný a uznaný za vinného, riešený v priestupkovom konaní, či nevhodné správanie žalobcu vyplýva z množstva vykonaných dôkazov v civilných konaniach a následne vyplývajú zo samotných rozhodnutí vo veciach) a sú zákonným nástrojom na vyriešenie otázky vysporiadania vzniknutých občianskoprávných vzťahov bývalých manželov. Nejedná sa v žiadnom prípade o porušenie zásady „nie dvakrát o tom istom“. Rovnako neobstojí ani námietka, že násilie nesmerovalo voči spoločnému majetku. Na dôvažok súd poukazuje aj na záver prijatý odvolacím súdom v zrušujúcom uznesení a teda, že : „odvolací súd sa plne stotožňuje s úvahou súdu prvej inštancie o použití disparity, čo je výnimka zo zásady, že podiely z BSM manželov bývalých manželov sú rovnaké. Ani tvrdenie žalobcu o jeho pričinení sa k nadobudnutiu, financovaniu opráv bytu a domácnosti, nemôže ospravedlniť správanie žalobcu, ktoré vyústilo v celý rad súdnych a správnych konaní, ktoré konštatovali hrubé narušenie základov rodiny vo vzťahu k manželke a deťom. Keďže ide o majetkové právo nie je správne rozhodnutie v tom zmysle, že žalobcovi nepatrí žiadna suma na úplné vyrovnanie, jednoznačne však má žalovaný nárok na podstatne znížený podiel na spoločnom majetku.“ V tomto teda súd prvej inštancie čiastočne

neakceptoval námietky žalovanej (ktorá žiadala určiť mieru disparity 100 %) a námietky žalobcu (ktorý udával nižšiu mieru disparity).

9. Po zhodnotení uvedeného súd prvej inštancie dospel k záveru, že v tomto prípade je namieste zníženie vyrovnávacieho podielu titulom disparity podielov v rozsahu 80% ku 20 % v prospech žalovanej, teda zníženie podielu žalobcu na vyrovnaní o 30 % oproti zákonnému podielu vo výške 50 %, čo v číselnom vyjadrení činí na výplatu žalobcu sumu 16.060,- eur (20 % zo sumy 80.300,- eur). Súd prvej inštancie zohľadnil (aj keď samozrejme neospravedlnil týmto správanie sa žalobcu), že aj jeho pričinením sa obaja manželia stali členmi družstva a vznikol im spoločný nájom k pridelenému bytu, že sa obaja podieľali na hradení poskytnutých mladomanželských pôžičkách (čo uznala aj žalovaná), že zrejme nie úplne od počiatku bolo manželstvo zlé, že aj žalobca sa podieľal na čiastočnej rekonštrukcii bytu (o čom súdu predložil dôkazy aj čestné prehlásenia, ktoré boli aj súčasťou znaleckého posudku), že žalobca sa tiež istou formou staral o domácnosť, či rodiny, že v byte nebýva, neužíva ho (tvrdil, že tam zanechal veci) a že si zrejme rovnako potreboval, resp. potrebuje zabezpečiť bytovú otázku. Platenie služieb za byt žalobcom sa súdu javili skôr špekulatívne. Súd prvej inštancie prihliadol na ľútosť žalobcu nad svojim konaním voči žalovanej a že uznal nutnosť použitia disparity podielov. Súd prvej inštancie zohľadnil skutočnosť, že vyporiadaním členských práv a podielu v družstve teda žalobkyňa získala majetkovú hodnotu, ktorá pôvodne patrila do ich BSM (o čom ani pochybnosti neboli). Zároveň súd udáva, že v prípade predaja členského podielu v bytovom družstve s nájmom bytu by žalovaná momentálne získala majetkovú hodnotu vo výške minimálne 80.300,- eur.

10. Čo sa týka námietky žalovanej, že v tomto prípade sa žalobca vzdal svojich členských práv v prospech žalovanej bez dohody o odmene, súd prvej inštancie uviedol, že nezdíeľa právny názor, že tým pádom by mal byť tento právny úkon žalobcu voči žalovanej bezodplatný. Hodnota členského podielu predsa tvorí spoločné majetkové práva manželov, teda patria do ich BSM a len tá skutočnosť, že jeden z manželov po zániku manželstva prenechá, či sa vzdá členských práv a podielu v družstve v prospech bývalého manžela bez uvedenia jeho ceny, nemôže podľa názoru súdu prvej inštancie automaticky založiť, že sa druhý manžel vzdal svojho nároku na vyrovnávací podiel z majetku patriaceho do BSM. Tieto majetkové hodnoty patria do BSM.

11. Súd prvej inštancie tiež dodal, že nie je jeho povinnosťou reagovať na každý argument strany sporu - konania. Povinnosťou súdu je však vysporiadať sa s relevantnými argumentmi, ktoré majú vplyv na rozhodnutie vo veci samej. Pokiaľ sa jedná o ďalšie námietky žalobcu - žalovanej súd v tejto súvislosti pripomína, že podľa uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 115/03 z 03. júla 2003: „Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, príp. dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces“.

12. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalobca. Uviedol v podstate zhodné dôvody, ktoré ho viedli k podaniu žaloby, a ktoré ho viedli aj k podaniu jednotlivých písomných vyjadrení k priebehu konania. Zdôraznil, že je potrebné stanoviť hodnotu členského podielu družstevného bytu. Na druhej strane nevidel dôvod na žiadnu disparitu, keďže so žalovanou bol v manželstve 22 rokov, a až v roku 2009 sa dostali do problémov, ktoré vyústili v roku 2012 do ich rozvodu. Predchádzalo tomu fyzické napadnutie a zlý vzťah medzi manželmi. Obaja stratili zamestnanie, a toto obdobie bolo veľmi náročné. Trest ublíženia na zdraví bol podmienene žalobcovi odložený, a vzhľadom aj na jeho zásluhovosť o nadobudnutie tohto bytu nepovažoval za disparitu, ku ktorej pristúpil súd prvej inštancie, za spravodlivé riešenie veci. Žiadal rozhodnúť tak, že je potrebné vychádzať z trhovej hodnoty členského podielu družstevného bytu, ktorá sa rovná všeobecnej trhovej hodnote bytu v danej lokalite, za uvedené obdobie v ktorom sa vec vyporiadava, a zaviazat žalovanú na zaplatenie polovice tejto sumy žalobcovi. Preto navrhol zrušiť rozhodnutie súdu prvej inštancie a vrátiť vec na ďalšie konanie.

13. Proti rozsudku podala odvolanie aj žalovaná. Žiadala, aby sa bral do úvahy termín členský podiel a byt. Zároveň je potrebné vychádzať z ustálenia hodnoty bytu tak, ako to urobil znalec, teda k 28.09.2016, z ktorého vyplýva, že všeobecná hodnota bytu aj členského podielu bola stanovená na sumu 47.000,- eur. Nie tak, ako to urobil potom v doplnku k tomuto znaleckému posudku na sumu

80.300,- eur. Znova poukázal na to, akým spôsobom sa vyvíjali vzťahy medzi stranami sporu, čo viedlo k rozvodu manželstva, aké bolo správanie žalobcu k nej a k deťom, a z tohto dôvodu mal za nespravodlivé, aby mala zaplatiť žalobcovi 16.060,- eur, aj keď dospel súd prvej inštancie k disparite v pomere 20%:80%, no aj táto suma by zaťažila žalovanú do tej miery, že by došlo k jej zadlženiu. Žalobca sa správal mimoriadne nevhodne po celú dobu, a o deti ani domácnosť sa nestaral. Na základe toho žiadal, aby bolo zmenené rozhodnutie súdu prvej inštancie, aby žalobcovi pripadol podstatne znížený podiel na majetku, aby miera disparity sa blížila k 100%, a aby sa vychádzalo z ceny 47.000,- eur, teda ku stavu bytu ku dňu zániku BSM.

14. Žalovaná sa vyjadrila aj k odvolaniu žalobcu. Poukázala na svoje dôvody, ktoré zdôraznila v tomto konaní viackrát, to znamená, že od začiatku uprednostňoval svoje záľuby, fyzicky napádal dlhodobo nielen žalovanú, ale aj starších synov, išlo o absolútne neprípustné správanie, ktoré vyústilo až v trestné konanie. Viedli medzi sebou celý rad súdnych a správnych konaní, a všetko toto odôvodňuje podstatné zníženie jeho nároku na celkové finančné vyrovnanie.

15. K odvolaniu žalovanej sa vyjadril žalobca, ktorý uviedol, že v podstate v odvolaní žalovaná uviedla to isté, čo v priebehu celého konania, nič nové, a preto zotrváva na svojich postojoch.

16. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací podľa § 34 CSP prejednal rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ust. § 378, § 379 a § 380 CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu a odvolanie žalovanej nie sú dôvodné. Súd prvej inštancie náležite zistil skutkový stav a vec aj správne právne posúdil. Na týchto skutkových a právnych záveroch sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania.

17. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd prejednáva vec v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadom akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený, ale aj povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

18. Odvolací súd v konaní relevantne posudzuje konkrétne dôvody uvádzané v odvolaní, a to či bol zistený skutkový stav správne a úplne a či sa aplikovali správne príslušne právne predpisy, pričom v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument, ale na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd SR II. ÚS/78/2005).

19. Podľa § 148 ods. 1 OZ zánikom manželstva zanikne i bezpodielové spoluvlastníctvo manželov.

20. Podľa § 150 OZ pri vypořádání sa vychádza z toho, že podiely oboch manželov sú rovnaké. Každý z manželov je oprávnený požadovať, aby sa mu uhradilo, čo zo svojho vynaložil na spoločný majetok, a je povinný nahradiť, čo sa zo spoločného majetku vynaložilo na jeho ostatný majetok. Ďalej sa prihliadne predovšetkým na potreby maloletých detí, na to, ako sa každý z manželov staral o rodinu, a na to, ako sa zaslúžil o nadobudnutie a udržanie spoločných vecí. Pri určení miery pričinenia treba vziať tiež zreteľ na starostlivosť o deti a na obstarávanie spoločnej domácnosti.

21. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že účastníci konania uzavreli manželstvo dňa 19.9.1987, ktoré bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Bardejov zo dňa 26.6.2012 sp. zn. XX/XX/XXXX. Rozhodnutie o rozvode manželstva nadobudlo právoplatnosť dňom 8.8.2012. Týmto dňom teda došlo k zániku manželstva a tým pádom aj k zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov - účastníkov konania / strán sporu (ďalej len BSM). Žalobca podal na Okresný súd v Bardejove aj žalobu o zrušenie spoločného nájmu a spoločného členstva k družstevnému bytu. Neskôr zobral žalobu späť, z dôvodu, že došlo k dohode o zrušení spoločného nájmu a spoločného členstva k bytu a výlučnou nájomkyňou a členkou bytového družstva sa stala žalovaná od 28.09.2016. Vzhľadom k tomu, že medzi účastníkmi konania nedošlo k dohode ohľadne vypořádania BSM, bol na súde dňa 17.7.2015 podaný návrh na vypořádanie BSM v zmysle § 149 OZ. 3 - ročná lehota podľa § 149 ods. 4 OZ uplynula 8.8.2015. Z manželstva sa narodili tri deti: syn A., nar. XX.XX.XXXX, syn Q., nar. XX.XX.XXXX, syn H., nar. XX.XX.XXXX. Hodnota bytu ku dňu zrušenia spoločného nájmu a spoločného členstva k bytu bola ustálená na sumu 47 000 Eur. Hodnota členského podielu určená na základe doplnenia znaleckého

posudku, t.j. hodnoty podľa stavu bytu k 28.9.2016, avšak z hodnoty ku dňu 10.9.2021 bola stanovená na sumu 80.300,- eur.

22. Pri vyporiadaní bezpodielového vlastníctva manželov v zásade platí princíp parity (rovnosť podielov), ako vyplýva z ustanovenia § 150 O Z prvá veta „Pri vyporiadaní sa vychádza z toho, že podiely oboch manželov sú rovnaké“. V rámci vyporiadania BSM sa môžeme stretnúť s odchýlkou od tohto princípu, t. j. disparita podielov. Disparita podielov spočíva v rozdielnom určení podielov pre jednotlivých manželov.

23. Znenie § 150 Občianskeho zákonníka nevyklučuje, aby súd vyjadril rozdielnosť podielov manželov pri vyporiadaní spoločnej veci prihliadajúc na okolnosti konkrétnej vzťahov a pomerov medzi bývalými manželmi, rodinou. Zákon explicitne neupravuje spôsob nerovného vyporiadania, a disparita môže byť tak vyjadrená nie iba percentom či zlomkom, ale aj prikázaním veci jednému z manželov bez toho, aby bol zaviazaný finančne sa s druhým manželom, pokiaľ ide o túto vec, vyporiadať. (nález Ústavného súdu SR z 13. marca 2013, sp. zn. I. ÚS 537/2012-37).

24. Pri rozhodovaní o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov a určení výšky podielu každého z manželov, by mal súd prihliadať na nasledujúce okolnosti:

- potreby maloletých.
- zásluhy o nadobudnutie a udržanie spoločného majetku.
- starostlivosť o rodinu, deti a obstarávanie spoločnej domácnosti.
- negatívne okolnosti v manželstve.
- ďalšie okolnosti

25. Ak by prišlo k vyporiadaniu bezpodielového spoluvlastníctva manželov dohodou, ktorou by jeden z nich nadobudol menší podiel, prípadne nenadobudol nič, nebola by takáto dohoda neplatná pre rozpor s §150 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník. (Zhodnotenie Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 22 Cdo 726/1999 (PR,2000, č. 11) a taktiež Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 147/2011).

26. Žalobca namietal jedinou vadu rozhodnutia súdu prvej inštancie v tom, že súd 1. inštancie pristúpil k nerovnému rozdeleniu podielov v rámci BSM medzi ním a žalovanou. Znova zopakoval okolnosti, ktoré majú byť plusom pre posudzovanie výšky podielov medzi bývalými manželmi, predovšetkým v tom, že sa zaslúžil o nadobudnutie družstevného bytu, podieľal sa na jeho údržbe na hradení poplatkov za byt, a preto nevidí dôvod pre iný postup ako vyplýva z ust. § 150 O.z. Uznal, že jeho správanie voči bývalej manželke a deťom nebolo správne, v súlade s morálkou a etikou, ale okolnosti straty zamestnania a nasledovné jeho pôsobenie v občianskom živote vyústili v jeho negatívne správanie.

27. Odvolací súd uvádza, že legitímnou povinnosťou žalobcu, ako hlavy rodiny a manžela, zabezpečovať rodinu, poskytovať jej ochranu a povinnosti, ktoré vyplývajú z uznávanej všeobecnej morálky. Ide o povinnosti rýdzo osobné, ktoré nemajú povahu alebo vyústenie do majetkového charakteru. V danom prípade zohľadnenia pri vyporiadaní BSM, teda predmetu sporu ide o povinnosti, ktoré vyplývajú z poslania manželského spolužitia a zastávanie korektných zásad medzi manželom a manželkou, a medzi rodičmi a deťmi. Z pripojených spisov, a to vyhodnotil aj súd prvej inštancie, vyplýva, že nešlo o jednorazový skrat žalobcu v jeho správaní, ktoré by malo byť dôsledkom toho, že prišiel o zamestnanie, ale išlo o dlhodobjšie negatívne správanie sa žalobcu vyústenie do trestného konania, vykázania z užívania bytu, ktorý je predmetom tohto vyporiadania. Odvolací súd už v skoršom rozhodnutí uviedol, že je potrebné prihliadnuť na tieto okolnosti, ktoré bezosporu tvoria základ pre rozdielne určenie podielov pre jednotlivých manželov (nepovažoval celkom za spravodlivé, aby došlo k disparite v pomere 0:100% v prospech žalovanej), keďže majetkový substrát bol nadobudnutý za trvania manželstva, za istých podmienok, a je potrebné súhlasiť so závermi súdu prvej inštancie o tom, že disparita v podobe 20 : 80 v prospech žalovanej je tým spravodlivým záverom, pokiaľ išlo o výsledné stanovenie podielu pre žalobcu v rámci vyporiadania BSM.

28. Vo vzťahu k odvolacej námietke žalovanej, vo vzťahu k disparite odvolací súd dáva odpoveď už v predošlom odseku tohto rozhodnutia.

29. Ďalšou námietkou žalovanej vo vzťahu k výške stanovenej hodnote majetkovej podstaty družstevného bytu, ktorý bol vzatý za základ, a na základe ktorého súd vypočítal hodnotu, ktorú má žalovaná vyplatiť žalobcovi na úplné finančné vyrovnanie. Možno súhlasiť so závermi súdu prvej inštancie, že bolo vykonané znalecké dokazovanie, jeho doplnenie a súd 1. inštancie mal podklady pre východiskové vyčíslenie hodnoty členského podielu bytu.

30. Po, v poradí prvom zrušení rozsudku súdu 1. inštancie odvolacím súdom z 17.02.2020, bola otázka hodnoty členského podielu družstevného bytu z pohľadu časového, riešená opakovane Najvyšším

súdom SR. Táto problematika vyústila do vydania rozhodnutia Veľkého senátu Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1VCdo/1/2021, ktorým sa Veľký senát stotožnil s názorom senátu, ktorý mu vec postúpil a ustálil, že pri oceňovaní členského podielu v bytovom družstve v rámci vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov treba vychádzať z obvyklej ceny tohto podielu v dobe zániku spoločného nájmu družstevného bytu a spoločného členstva rozvedených manželov v družstve. To znamená, že v predmetnej právnej veci došlo k zániku spoločného nájmu družstevného bytu a spoločného členstva rozvedených manželov dohodou zo dňa 28.09.2016.

31. Rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1VCdo/1/2021 sa zaoberal Ústavný súd SR v konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 516/2022, v ktorom odmietol sťažnosť sťažovateľa (strana sporu vo veci sp. zn. 1VCdo/1/2021) .

32. Odvolací súd poukazuje na závery súdov najvyšších súdnych autorít, ktorými bol viazaný (čl.2 ods. 2 CSP). Súdu 1. inštancie bola obvyklá hodnota členského podielu ku dňu zrušenia spoločného členstva a spoločnému nájmu k družstevnému bytu známa, ktorá predstavovala sumu 47 000 Eur. V čase rozhodovania vo veci súdom prvej inštancie, v poradí druhým rozsudkom, už bolo prijaté rozhodnutie Veľkého senátu Najvyššieho súdu SR, ktorým sú sudy nižšieho stupňa viazané.

33. Preto s ohľadom na všetky zistené skutočnosti a právne závery bolo rozhodnutie súdu prvej inštancie vecne správne pokiaľ išlo o povinnosť vyplatiť žalovanou, žalobcovi obvyklú hodnotu členského podielu (v rozsudku súdu prvej inštancie uvedené ako vyrovnávací podiel) a poskytnutie výhody splátok na jej vyrovanie a tak toto znenie rozsudku prvej inštancie ako vecne správne potvrdil podľa § 387 ods. 1 , 2 CSP. Pokiaľ však išlo o výšku, na ktorú bola žalovaná zaviazaná vo výroku rozsudku súdu prvej inštancie, túto odvolací zmenil na sumu 9 400 Eur (20 % zo sumy 47 000 Eur) a výšku jednotlivých splátok na dvakrát po 4 700 Eur (9 400 Eur : 2 = 4 700 Eur), podľa ust. § 388 CSP.

34. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1, a § 257 ods. 1 CSP. Vzhľadom k tomu, že išlo o konanie na ktorom výsledku mali záujem obe strany sporu, bolo správne rozhodnúť tak, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Trovy konania vznikli na oboch stranách titulom právneho zastúpenia. Z týchto dôvodov považoval odvolací súd za spravodlivé, aby každá zo strán si znášala nároky na náhradu trov konania na vlastné náklady.

35. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 .

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).